

L'Ateneu Llibertari de preguerra

Xavier Alcalde

A Gràcia tenim una rica cultura ateneística: el Llibertari, el Rosa de Foc, La Torna i el Roig vehiculen bona part de la vida cultural del barri. I és una tradició que ve de lluny. Un dels precedents és l'Ateneu Popular de Gràcia, fundat l'abril de 1934 al carrer Salmerón 6 (actual Gran de Gràcia). Les seves activitats eren gratuïtes i obertes a tothom. Segons explicava el president Lorenzo Vila en una entrevista, “totes les ideologies hi caben, per disparells que siguin, sempre que es basin en el respecte mutu.” S'organitzava en vuit seccions: belles arts (art, literatura, música, literatura), ensenyament (ciències, educació infantil, estudis tècnics), estudis polítics (estudis polítics, econòmics i socials, higiene i medicina social), cultura física (i excursionisme), cinema i fotografia, teatre, escacs i esperanto.

Aquesta darrera era particularment activa. El 13 de maig participà a la festa de primavera organitzada a la Colònia Güell per una altra associació esperantista de Gràcia: Paco kaj Amo. El 25 de maig presentà la conferència de Sebastia Alberich i Jofré, president de la Federació Esperantista Catalana, sobre *La solució del problema d'una llengua internacional*. Pocs dies després, el seu representant Santiago Sala visità amb altres grups d'esperanto les instal·lacions del diari republicà i federalista El Diluvio. El 27 de Juny Francesc Suriñach hi parlà sobre L'esperanto al servei de la classe obrera, en el marc de l'exposició esperantista contra la guerra inaugurada a l'Ateneu tres dies abans.

Els membres de l'entitat no eren aliens als esdeveniments polítics del país. El 6 d'octubre, el vice-president Manuel González Alba morí a la seu del CADCI i altres socis foren emprisonats a Pamplona. Mentrestant, l'Ateneu anava creixent i el gener de 1935 es traslladà a un local més gran (Salmerón 177-179). Tenia gimnàs propi i laboratori fotogràfic. El 24 de març Delfí Dalmau hi impartí la conferència *L'esperanto que sabem sense saber-ho*, amb il·lustracions fonogràfiques de Linguaphone.

L'abril de 1936 la secció esperantista bullia d'activitat. A més dels cursos i l'exposició al local de l'Ateneu, estava preparant el congrés de la Unió esperantista obrera dels països llatinoamericans (PUIL, per les seves sigles en esperanto). Nous cursos començaren al juliol i a l'octubre, aquests darrers al nou local del carrer Voltaire 41. La guerra i la dictadura posaren fi a aquesta tasca cultural, que forma part de la nostra història.

